6. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	1. Sınav		
		İl/İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
			1. Senaryo	2. Senaryo
BİREY VE TOPLUM	SB.6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.	2	1	1
	SB.6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.	2	1	1
	SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.	2		1
	SB.6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.	2		1
	SB.6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.	2	1	1
KÜLTÜR VE MİRAS	SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	4	1	1
	SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.	3	1	1
	SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.	3	1	1

• İl/İlçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.
• Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

SOSYAL BİLGİLER 6

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1’deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1’deki 1. soru

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

Kazanım: 6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

1. I. Metin

İslamiyet öncesinde güçlünün sözünün geçtiği, sosyal hayatta eşitsizliğin hâkim olduğu bir Arabistan vardı. Araplar, kabileler hâlinde yaşardı. Her kabile kendisini diğerlerinden üstün görür ve aralarında oluşan kan davalarından dolayı birbirleriyle sürekli mücadele ederdi. Kız çocuklarına değer verilmez, köleleştirilen insanlar bir eşya gibi alınıp satılırdı. Dinî inançları putperestlikti, falcılık ve büyücülük de yaygındı.

II. Metin

VEDA HUTBESİ'NDEN BÖLÜMLER

"Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır.

…

Ashabım! Dikkat ediniz. Cahiliye'den kalma bütün âdetler kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Cahiliye Devri'nde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır.

…

Ey insanlar! …Arap'ın Arap olmayana Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi kırmızı tenlinin siyah üzerine siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur.

…

Ey müminler! Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanetler Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Peygamberi'nin sünnetidir.

Bu metinlerden hareketle İslamiyet'in ortaya çıkışı ile birlikte yaşanan gelişmelerin neler olduğunu açıklayınız.

SENARYO 1

Kazanım: 6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.

2. 6. sınıf öğrencisi olan Ahmet sabah erken kalkıp annesi, babası, anneannesi ve küçük kardeşiyle kahvaltısını yaptıktan sonra okul servisine binip okula gitti, derse başladı. Dersten çıkınca okulun çevre koruma kulübünün faaliyetlerine üye olarak katıldı. Dersleri bittikten sonra eve dönen Ahmet, arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamak için annesinden izin istedi. Ona izin veren annesi gelirken ekmek almasını söyledi. Arkadaşlarıyla oynadığı maçta kalecilik yapan Ahmet, maç bittikten sonra marketten ekmek alıp eve döndü.

Bu parçaya göre Ahmet'in hangi sosyal rolleri üstlendiğini yazınız.

Kazanım: 6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

3. Ayşe Hanım, oğlu Eren'e karne hediyesi olarak bisiklet alır. Bisiklet aldığı mağaza fiş almadıkları takdirde bisikletin fiyatına indirim yapacağını söyler ve Ayşe Hanım da kabul eder. Eren bisikletine bindiğinde frenlerin çalışmadığını fark eder ve annesine söyler. Annesi mağazaya bu durumu bildirir ancak mağaza yetkilileri sorunla ilgilenmez. Ayşe Hanım, bunun üzerine sorunu yasal yollardan çözmeye karar verir ve Tüketici Hakem Heyetine bir dilekçe ile başvurur ancak heyetten de olumsuz cevap alır.

Ayşe Hanım'ın Tüketici Hakem Heyetinden olumsuz cevap almasının nedenini yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.

Din, dil, tarih gibi kültürü oluşturan unsurlar ele alınır.

4. Kültürü oluşturan, birlik ve beraberliğimize katkı sağlayan unsurlardan üç tanesini yazınız.

1.

2.

3.

Kazanım: 6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.

5. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerini yazınız.

Kazanım: 6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.

6. İlk Müslüman Türk devleti hangisidir? Yazınız.

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
8 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 2’deki tüm sorular

SOSYAL BİLGİLER 6

1. SINAV

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 2

Kazanım: 6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.

1. 6. sınıf öğrencisi olan Ahmet sabah erken kalkıp annesi, babası, anneannesi ve küçük kardeşiyle kahvaltısını yaptıktan sonra okul servisine binip okula gitti, derse başladı. Okulun çevre koruma kulübünün faaliyetlerine üye olarak katıldı. Dersleri bittikten sonra eve dönen Ahmet, arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamak için annesinden izin istedi. Ona izin veren annesi gelirken ekmek almasını söyledi. Arkadaşlarıyla oynadığı maçta kalecilik yapan Ahmet, maç bittikten sonra marketten ekmek alıp eve döndü.

Bu parçaya göre Ahmet'in hangi sosyal rolleri üstlendiğini yazınız.

Kazanım: 6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.

Farklı kişi ve gruplara karşı zaman zaman rastlanan kalıp yargı ve ön yargı örnekleri incelenir. Toplumsal birlikteliğin özel gereksinimli bireylerin yanı sıra farklı sosyoekonomik gruplara mensup olanlar ile farklı etnik, dinî ve mezhepsel aidiyetlere saygı duymayı gerektirdiği üzerinde durulur.

2. Bir kimse veya bir olayla ilgili yeterli bilgi edinmeden geliştirilen tutumlara ön yargı adı verilir. Ön yargılı bireylerin bir durum ya da kişi hakkında olumlu veya olumsuz düşünceleri vardır.

Aslı, arkadaşı Cem ile bir gün sonra yapılacak voleybol maçı hakkında konuşmaktadır. Aralarında şu konuşmalar geçer:

Aslı: Sence yarın maçı hangi takım kazanır?

Cem: Takımlar hakkında pek bilgim yok, o yüzden kimin kazanacağına dair bir şey söyleyemem. Sen ne düşünüyorsun?

Aslı: Bizim takımın kazanacağına eminim.

Bu diyalogda kim ön yargılı tutum sergilemiştir? Nedenini yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.

3. "Karahanlılar, milliyetçi bir devlet özelliği taşımaktaydı." **diyen bir öğrenci buna kanıt olarak Karahanlıların hangi özelliğini gösterebilir? Yazınız.**

Kazanım: 6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.

Din, dil, tarih gibi kültürü oluşturan unsurlar ele alınır.

4. Kültürü oluşturan, birlik ve beraberliğimize katkı sağlayan unsurlardan üç tanesini yazınız.

1.

2.

3.

Kazanım: 6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.

5. Savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayrım gözetmeksizin yardım etmek amacıyla, 1868 yılında Hilal-i Ahmer adıyla kurulmuştur. Kuruluşa bugünkü adını Mustafa Kemal Atatürk vermiştir. Afetlerde, olağan dönemlerde korumasız kimselere ve ihtiyaç sahiplerine yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek ve kan ihtiyacını karşılamak amacıyla hizmet vermektedir.

Yukarıdaki parçada hangi yardım kuruluşundan bahsedildiğini yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

6. Vatandaşların kendileri ve kamuyla ilgili talep, şikâyet, ihbar, görüş ve önerileri ile bilgi edinme haklarına ilişkin idari makamlara yapacakları müracaatlara cevapların hızlı ve etkin bir şekilde verilmesinin amaçlandığı halkla ilişkiler uygulamasının adını yazınız.

Kazanım: 6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.

7. Kurultay nedir? Açıklayınız.

Kazanım: 6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

8.
- Kur'an-ı Kerim kitap hâline getirilmiştir.
- İslamiyet ilk kez Arap Yarımadası dışında yayılmaya başlamıştır.

Yukarıda verilen olayların hangi halife döneminde yaşandığını yazınız.